

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Michael. Baii Regii In S. Theolog. Profess. Acad.
Lovaniensis, Ad Qvaestiones Philippi Marnixij
Sanct-Aldegondi De Ecclesia Christi, & Sacramento Altaris
Responsio**

Bajus, Michael

Coloniae, 1579

VD16 B 930

De Ivramento, Qvod Ivssv Ordinvm Inferioris Germaniae, à Clericis, &
Monachis exigitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30353

DE IVRAMEN-
TO, QVOD IVSSV
ORDINVM INFERIORIS GER-
mania, à Clericis, & Monachis
exigitur.

T autem intelligatur, cur
suprà illicitum dixerim iu-
ramentum, quod iussu
ordinum patriæ, per infe-
riores magistratus ciuiles,
à Clero, & Monachis, sine
iudicio priuilegiorum, & libertatis Ecclesi-
asticæ (sicut irridendo ecclesiasticos dicere
videntur) exigere iussum est: diligenter in-
tuendum est, quid ipsum iuramentum in se
contineat. Imprimis enim continet affir-
mationem, seu comprobationem pacis
Gandauensis, cum declaratione, & assecu-
ratione subsecuta: quæ declaratio conti-
net expressam vnionem iurantium, cum ijs;
qui se vocant Desertores Romanæ, & Ca-
tholicæ religionis. Igitur qualiscunq; iam
habenda sit pacificatio Gandauensis: atta-
men quisquis hoc iuramentum præstiterit,
eo ipso, saltem ratione declarationis postea
subsecutæ, communionem iungitur cum ijs,

DE IVRAMENTO

qui se vocant Desertores Romanæ Catholice religionis; ac per hoc recedit à communionem Ecclesiæ Catholice, quæ cum manifestis, & suo iudicio condemnatis hæreticis communionem habere non potest, fitque schismaticus.

Secundò continet, quod iurans ad hoc totis viribus laborabit, vt neque Catholici hæreticis, neque hæretici Catholicis ob religionis causam facto vel verbo vllam inferant molestiam. Quàm sollicitè huic parti satisfacere studeant hæretici, nimis manifestè & plurimorum ingenti dolore ostendunt Amsterdami, Harlemi, & alijs pluribus locis. Sed quisquis episcopus, aut presbyter hoc iuramentum præstiterit; nõne se astringit, vt nõ pareat Apostolo scribenti Timotheo: Testificor coram Deo & Iesu Christo, qui iudicaturus est viuos, & mortuos; per aduentum ipsius, & regnum eius: prædicaverbum; instat oportune, importune; argue, obsecra, increpa cum omni patientia, & doctrina? Et rursum ad Titum: Increpa illos dure, vt sani sint in fide. Nam hoc iuramento constrictus, ne verbo quidem importunus esse poterit; aut eos increpare, qui à veritate defecerint, aut ei resisterint: aut si quid tentauerit, statim prætextu perijurij, conijcietur in vincula, aut mittetur in exilium

2. Timot. 4.

Titum. 1.

lium: imò tenebitur eos contra quemcun-
que defendere, si fortè propter religionem
hæreticam impetantur. Potest quidem epi-
scopus, aut presbyter certis temporibus &
locis veritatem reticere: sed nunquam po-
test iurare vel vouere, quod eos non doce-
bit, neq; increpabit, qui veritati restiterint;
& multo minus, quod eos contra quemcun-
que in sua impietate defendet: quia hoc est
directè impio in sua impietate præbere au-
xilium.

Tertio, decretum ordinum promissio-
nem exigit, quòd iurans corpore & bonis
cooperabitur Archiduci Matthiæ, id est,
Principi Auraico, qui sub eius nomine im-
perat, ad eijciendum D. Ioannem Austria-
cum ex hac patria cum omnibus illi cohæ-
rentibus. Hic ciuilè quæstionem non discu-
tio: An ordines huius patriæ, iustas & suf-
ficientes causas habeant insectandi Sere-
nissimum Principem D. Ioannem Austria-
cum, à Catholica Maiestate constitutum
generalem huius patriæ Governatorem, &
ab ipsismet ordinibus semel vnanimi con-
sensu susceptum: an potius quæstas, & à
Principe Auraico confictas, suggestas, &
malis artibus vulgo malè persuasas; vt sub
nomine Archiducis, instantibus homini-
bus seditiosis, toti patriæ præficeretur,

DE IVRAMENTO

& eiusdem spolijs adiutus, Catholicæ Ma-
iestatis potentiaè facilius resisteret: Hoc so-
lum nunc inquirò; An Clericis & Mona-
chis liceat militem agere, ac corpore & bo-
nis quempiam è patria fugare. Hoc olim
conatus est Iulianus Apostata, cogens cle-
ricos & monachos ad militiam; sed eius co-
natus ab Ecclesia damnatus est. Cùm ita-
que Clericis non liceat militare; manife-
stum est iniquam esse constitutionem, qua
iubentur promittere, se tanquam milites,
corpore & bonis cooperaturos, vt D. Ioan-
nes Austriacus cum omnibus sibi cohæren-
tibus toto Belgio exturbetur.

Sed dicet quispiam, plerisque locis, per
magistratus seculares, qui adhuc fideles dici
volunt, & iurandi formam, ab ordinibus pa-
triæ clericis propositam, forsitan erube-
scunt, à clericis non eam iurandi formam
exigi, quam ordines præscripserunt; sed a-
liam quandam mitiorem. Certè qualiscun-
que forma exigatur; difficilè est eos, qui iu-
rant, non ingredi communionem cum ijs,
qui se vocant Desertores Romanæ Catho-
licæ religionis (quibusdam ordines huius
regionis arctissimis iuramentis constricti
sunt, quosque contra quemcunque etiam
in sua heresi defendere iurauerunt) & schis-
mate non inquinari. Sed demus, per quos-
dam

CLERICORVM

dam magistratus seculares, à suæ ditionis clericis iuramentum exigere, quod neque communionem cum Hæreticis contineat, neque impedimentum Euangelicæ prædicationis, & correptionis, quam ab Episcopo requirit Apostolus; neque etiam promissionem cooperandi ad eiciendum D. Joannem Austriacum, cum adhærentibus, sed tantum quod Clerici erunt suo ministerio contenti, nec quicquam molienter aduersus eos, qui communem hostem D. Joannem Austriacum, cum adhærentibus, propulsabunt: adhuc tamen impium est iuramentum. Non quia per se impium est, quod iuratur; sed quia ad hoc iuratur, ut impio decreto, quod plane damnandum, ac fugiendum fuit, aliquo modo pareatur. Habet enim impietatis speciem, & suo exemplo ad impietatem ducit. Qui vult videri propositis contra Euangelium vel edictis, vel legibus satisfecisse, inquit Cypri. hoc ipso iam *Epist. 37.* paruit, quod videri paruisse se voluit. Vnde nec solos thurificatos, qui sacrilegis idolothytorum cōtactibus manus suas atque ora maculassent, crimini dicit obnoxios: sed etiam Libellaticos, qui nefandis libellis conscientiam polluissent, dando videlicet pecuniam idololatriæ exactoribus, & literas satisfactionis accipiendo, ne ulterius ad

DE IVRAMENTO

thurificabundum vrgerentur. Licet igitur
 æquari non debeat, qui impium iuramentū
 per ordines patriæ decretum & iussum præ-
 stitit, ei, qui vt impio decreto satisfecisse vi-
 deatur, conniunte ciuili magistratu, aliud
 quippiam, alio qui licitum, iurauit: attamen
 vterque lapsus est, & impio decreto con-
 sensit; alter iurādo quod impium est; alter
 simulando, & alios suo exemplo ad impium
 iuramentum prouocando. Vnde Cypr. de
 exhortatione martyrum cap. ii. Ne quis li-
 belli, inquit, nec alicuius rei oblata sibi oc-
 casione, qua fallat, amplectatur decipientiū
 malum munus: nec Eleazarus tacendus est;
 qui, cū sibi offerretur à ministris regis si-
 cultas, vt accepta carne, qua liceat vesci, ad
 circumueniendum Regem simularet se illa
 edere, quæ de sacrificijs, atque illicitis cibis
 ingerebantur, consentire ad hanc fallaciam
 noluit, dicens nec ætati suæ, nec nobilitati
 conuenire id fingere, quo ceteri scandali-
 zarentur, & in errorem inducerentur. Nec
 iurantes excusat, apud exactores queuis an-
 te iuramentum præstitum facta protesta-
 tio, quia & ipsi Libellatici apud exactores
 idololatrię, teste Cyp. pulcherrimam prote-
 stationem præmittebant; & tamen non ca-
 rebant crimine: tum, quia volebant videri
 satisfecisse iursioni, quam auersari debue-
 rant:

rant: tum etiam, quia alios ad satisfaciendum
 prouocabant. Sic enim ait Cyp. epist.
 52. Quam acerba duritia, Libellaticos cum
 ijs, qui sacrificauerint, iungere? quando is,
 cui libellus acceptus est, dicat: Ego prius le-
 geram, & Episcopo tractante cognouerã,
 non sacrificandum idolis, nec simulachra
 seruum Dei adorare debere; & idcirco ne
 hoc facerem, quod non licebat (cùm occa-
 sio libelli fuisset oblata, quem nec ipsum ac-
 ciperem, nisi ostensa fuisset occasio) ad ma-
 gistratum vel veni, vel alio cunte mandauì,
 Christianum me esse, sacrificare mihi non
 licere, ad aras diaboli me venire non posse,
 dare me ob hoc præmium, ne quod, non li-
 cet, faciam. Nunc tamen etiam iste, qui li-
 bello maculatus est, posteaquam nobis ad-
 monentibus didicit, nec hoc se facere de-
 buisse; & si manus pura sit, & os eius feralis
 cibi contagia nulla polluerint, conscientiam
 tamen eius esse pollutam, flet, auditis
 nobis, & lamentatur. Ecce qualem prote-
 stationem, Cyp. teste, faciebat Libellaticus,
 priusquam satisfactionis libellum redime-
 ret; & tamen dando pretiũ, ne faceret quod
 impiè mandabatur, recedebat mente pollu-
 tus: quia si non manifesto crimine, certe er-
 rore deceptus id fecerat, quod non licebat:
 sicut etiam hoc tempore faciunt, quicunq;
 ma-

ma-

DE IVRAMENTO CLER.

magistratibus vrgentibus quippiam iurant, vt iursioni ordinum patriæ cum hæreticis iunctorum aliquo modo satisfecisse putentur, & deinceps ad iurandum non vrgentur; etiam si alioqui licitum sit, quod iurauerint. In hoc tamen differunt, qui licitum quippiam iurant, ab ijs qui res iurant illicitas; quòd hi iurantes, quod facere non possint, periuri sint, sicut docet Aug. in ser. 117. in ijs, qui Louanij recenter impressi sunt: illi verò minimè; sed tantum in hoc peccant, quòd impio decreto aliqua ex parte consentiunt, & suo exemplo alios ad consentiendum inuitant, sicut diximus. Quod superest, opto R. T. P. rectissimè valere, & salutaribus consilijs semper auscultare. Louanio.

Societatis Jesu Paderbornæ

In credendi libertatem.

*Libera Relligio quamprimum intrauit in orbem,
Pelluntur subito pax pietasq; simul.
Libera Relligio ni mox excesserit orbe,
Asperius miseros bella futura prement.*

F I N I S.